

Geschiedenis:

Broedertwist 1866: Pruisen, Oostenrijk-Hongarije

Duitse eenwording: 1815-1871

Bismarck wilde een Duitsland zonder Oostenrijk. Maar hij wilde de Oostenrijkers wel te vriend houden. Dat bereikt hij door de Habsburgers in Königgratz verpletterend te verslaan en ze vervolgens een soepele vrede op te leggen.

De door Bismarck gewenste oorlog met Oostenrijk kwam uiteindelijk in 1866. Bismarck ontfoetselde aan de Franse keizer Napoleon III de belofte van Franse neutraliteit in geval van een Pruisisch-Oostenrijkse oorlog. Ook kreeg hij Rusland en Italië zover zich te scharen aan de zijde van Pruisen. De 'broederoorlog' die volgde, was niet het gevolg van een Pruisische behoefte aan gebiedsuitbreiding maar een strijd om de hegemonie in het Duitse gebied.

Na wederzijdse provocaties begon de Pruisisch-Oostenrijkse oorlog (21 juni-26 juli 1866). Op 3 juli versloeg Pruisen de Oostenrijkers in de bloedige slag bij Königgrätz (tegenwoordig Sadová in Tsjechië). Meer dan vijftigduizend soldaten verloren het leven.

De Pruisische overwinning was voor een groot deel te danken aan de chef van de militaire staf Helmuth von Moltke, die optimaal gebruik had gemaakt van de spoorwegen en de telegraaf om zijn troepen op het juiste moment op de juiste plaats te krijgen. Dat zelfs Bismarck van te voren niet zeker was van de overwinning, blijkt wel uit het feit dat hij geld van zijn privérekening had meegenomen naar het slagveld, om op een haastige vlucht voorbereid te zijn.

De Duitse Bond werd ontbonden na de Pruisische overwinning en de Vrede van Praag op 23 augustus 1866. Ervoor in de plaats kwam de Noord-Duitse Bond, zonder Oostenrijk en onder leiding van Pruisen. De machtspositie van Pruisen in Duitsland was definitief gewijzigd. Het oude koninkrijk Saksen was door Pruisen geannexeerd. De koninkrijken Baden, Württemberg en Beieren vormden met het hertogdom Hessen de Zuid-Duitse bond, die in naam onafhankelijk was, maar die feitelijk eveneens aan de leiband van Pruisen liep.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/18/broedertwist-1866-pruisen-oostenrijk-hongarije>